Sándor László

JELENTÉS

1959. március 7.

Nem tudni, mennyiben van tudomása az illetékeseknek arról, hogy [a] magyarországi Buddhista Misszió (Árja Maitréja Rend) könyvtárában, Bp. Házmán utca 6. sz. alatt minden szerdán és csütörtökön du. 5-től előadássorozatok folynak, mintegy 25–30 főnyi rendszeres hallgatóság részvételével.

A könyvtár tulajdonképpen dr. Fazekas László – aki a Széchényi Könyvtárban dolgozik – lakásán van.

Könyvtári órák minden kedden 6–8-ig vannak. Évi tagdíj 10 Ft. A könyvtári tagsághoz alá kell írni egy belépési nyilatkozatot, amely szerint az illető szimpatizál a buddhista elvekkel, illetve a rend világi tagjainak sorába lép.

A könyvtárban levő könyvek útleírások, egy pár irodalmi, költészeti könyv s nagyrészt filozófiai, bölcseleti munkák, jórészt német és angol nyelven. A misszió sok mindenben azonosítja magát és jogelődjének tekinti a volt Teozófiai Társaságot.

Ez a Teozófiai Társaság a világnak csaknem valamennyi országában működik. Magyarországon is nagy méreteket öltött. Kiadványai azonban, amik a buddhista könyvtárban is megtalálhatók, sőt egyes füzetek meg is vehetők, 1900–1920-ban jelentek meg. A társaságnak folyóirata is volt.

Nem tudom, hogy Magyarországon a társaság meddig működött és filozófiai irányvonalán kívül milyen volt a politikai állásfoglalása.

A szerdai és csütörtöki folytatólagos előadássorozatok a következő témájúak.

1) Keleti művészet-történet. Idősebb, kopaszodó bácsi tartja, nevét még nem tudom.[1] Szerdán 5-től ¾6-ig. Egyetemi professzor volt, vagy lehet, hogy ma is az.

2) Tibeti buddhista szertartástan és Kőrösi Csoma Sándor előadások felváltva. Valami doktor tartja, nevét nem tudom.[2] Szerdán ¾6–½7-ig.

3) Szanszkrit nyelv. A tanár nevét nem tudom még.[3] Szerdán ½7–⅛8-ig.

4) Keleti filozófia (japán, hindu, tibeti, kínai stb.). Tartja a rend vezetője, dr. Hetényi Ernő láma. Csütörtök 5–¾6-ig.

5) Hindu és tibeti misztika. Tartja dr. Fazekas László ¾6–½7-ig.

6) Tibeti nyelv. Tanítja Hetényi Láma. ½7–⅛8-ig.

---

[*] Forrás: Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára, 3. 1. 2., M-39112/3 (21.125) dosszié, 94. l. Minimálisan javított kézirat, a mai helyesírási szabályokhoz igazítva. *(A szerk.)*

[1] Felvinczi Takács Zoltán, 1880–1964. *(A szerk.)*

[2] Rács Géza, 1923–1983. *(A szerk.)*

[3] Talán Kovács György, 1909–1985. A magyar buddhizmus történetének legendás nyelvész alakja. *(A szerk.)*

Az előadások látogatói nagyrészt magyar buddhista papok és papnövendékek, férfiak és nők. Néhány világi rendtag is van köztük.

Nagy részük dr., igen intelligens, értelmiségi emberek. Ezek jó része, mivel buddhista pap, a Katolikus Egyházból hivatalosan kiléptek. Ugyanakkor, ami a belső politikai nézetüket illeti, nem valami haladó szellemű emberek, már csak azért is, mert a régi keleti filozófiai rendszer hívei, amely rendszer alapja a lemondás, az élet hiábavalósága, a földön örök törvény az Élő szenvedése stb., ami elméletek nem sok hasonlatosságot mutatnak fel a fejlődéssel, az építő szocializmus elveivel. Sajnos ezekkel az emberekkel a közeli barátság még nincs meg. Az előadásokon pedig soha egyetlen politikai célzás sem hangzik el, szinte feltűnően kerülik.

A magyarországi Buddhista Misszó főbb előadói az 1950-es évek végén; balról jobbra: Rács Géza, Felvinczi Takács Zoltán, Hetényi Ernő, Fazekas László, azonosítatlan

Magyar buddhisták az 1950-es évek végén; középen Fazekas László, Hetényi Ernő, Rács Géza

Ezen jelentés egyelőre csak formai jellegű. Mennyiben van a buddhistáknak engedélyük szervezkedésre, könyvtár tartásra, nyelvek tanítására, előadásokra stb. [nem tudom.]

Végül pedig a buddhisták – a papok – a buddhista belső filozófiáról, misztikáról írt, csinos kiállítású kéziratokat adnak el egymásnak, 80–200 oldalas „brosúrákat". Ezekre azonban az elején már van gépelve, hogy másnak kölcsönadni, eladni, lemásolni szigorúan tilos! S tényleg, ezen könyvek csak a papok birtokában vannak, akik a főpaptól veszik meg elég drágán, oldalanként 1 Ft! Ezen titkosság és elzártság ellenére egyikhez most a héten sikerül hozzájutni, megvennem. A többi fajta titkos jegyzetekhez egyelőre anyagi nehézségek miatt nem tudok hozzájutni.